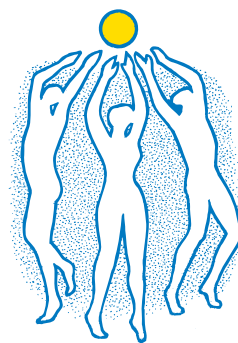

Idrottsarvet

Nr 47 - Årgång 25 - 2010

ÖREBRO LÄNS IDROTTHISTORISKA SÄLLSKAP

Foto: Mikael Sundberg

Rolf Hallgren - Sällskapets "längste" ordförande och Thomas Eklund - en av Sällskapets grundare för 25 år sedan. Puck resp. tennisboll har varit deras käraste leksaker.

Vi tackar våra sponsorer

Adolf Lindgrens Stiftelse
Anticimex AB
Arbesko AB
Folksam
JM-Bygg AB
Länsförsäkringar Bergslagen
Länsgården Fastigheter AB
Idrottsförbund
NCC

Nettoköp
Nya Parken City
Röhnisch Sportswear AB
SISU Idrottsutbildarna
ÖBO
Örebro Kommun
Örebro läns

Folksam®

www.folksam.se

Örebro Läns Idrottshistoriska Sällskap
Besöksadress: Engelbrektsgratan 3, Örebro
Telefon: 019-602 87 35
Postadress: Box 314, 701 46 Örebro

Hemsida: www.olis.nu
E-post: idrottshistoriska@telia.com
Bankgiro: 5495-3039. Plusgiro: 49 29 530-6
Organisationsnummer: 875001-4972

Ordföranden har ordet

Rekordpublik

Höstmötet med Stefan Holm och pappa Johnny blev en riktig fullträff. En rekordpublik på drygt 300 medlemmar hade bänkat sig i aulan på Wadköpings UC. Den bjöds på en resa i ord och bild om konsten att hoppa höjd, varvad med berättelser om sportsliga framgångar främst vid OS och VM.

25-årsjubileum med utställningar

1985 bildades Örebro Läns Idrottshistoriska Sällskap, vilket innebär att Sällskapet i år fyller 25 år, något som uppmärksammades vid caféträffen den 10 mars, då Thomas Eklund (som var med vid bildandet av Sällskapet) visade bilder och berättade om den 25-åriga historien. I samband med caféträffen invigdes en utställning, som speglar ÖLIS verksamhet sedan 1985.

Samtidigt invigdes den nya basutställningen som framtagits och bearbetats sedan ÖSK-utställningen plockats bort.

De 25 åren kommer självklart att få fokus vid vårt Årsmöte den 7 april, där den välkände sportjournalisten Tommy Engstrand är vår gäst.

Golftjejer gjorde succé

Caféträffarna med varierat utbud har varit mycket välbesökta och vårens första träff med golftjejerna Emilie Lundström och Anna Dahlberg-Söderström blev en verklig succé. Suverän presentation gjordes av dessa unga tjejer, som tillhör den yppersta eliten och är redo för stora internationella uppgifter. Stående applåder från oss "gamlingar"!

O-ringen

O-ringen, ett gigantiskt arrangemang som äger rum i Örebro 24-30 juli, kommer vi att uppmärksamma genom en presentation vid caféträff i Wadköping. Dessutom kommer en utställning om O-ringen att byggas upp på Idrottsmuseet.

Vi kan bli fler

Vi har nu ett väl fungerande medlemsregister tack vare ett stort jobb av Bo Ericson. Medlemsvärning är en fråga, som vi vill hålla vid liv. Du som är medlem gör en insats genom att värva en kompis - vi kan bli fler.

Bo Astvald

ÖLIS tidning nr 47

Tryck: Trio Tryck AB

Tidningsredaktion: Bertil Cajdert, Lars Ehlin

Layout: Karin Lidner (karin.lidner@olif.se)

Med ordförandeklubban i tio år

Foto: Mikael Sundberg

Elegant klubbföring

Ingen har varit ordförande i Örebro Läns Idrottshistoriska Sällskap så länge som Rolf Hallgren. I tio år har han svingat ordförandeklubban lika elegant, som han en gång hanterade ishockeyklubban. Att det skulle bli så många år kunde han själv inte föreställa sig, när han valdes första gången 2001.

Sa ”ja” direkt

Det var Lennart Thörn och Ove Sundelius som kläckte den lysande idén att föreslå Rolf till ordförande i vårt Sällskap. ”Eftersom förslaget kom från två så kloka personer sa jag ´ja´ direkt. Det har jag aldrig ångrat”, säger Rolf. ”Dom här åren som ordförande är dom roligaste som jag upplevt i

föreningssammanhang, och det beror på att jag hela tiden haft en väl fungerande styrelse vid min sida. Vi har trivts tillsammans och haft nära till skratt.”

Har gillat scenen

Av allt jobb som hör styrelsen till har Rolf tyckt mest om den utåtriktade verksamheten. Han har gillat att stå inför publik. Tack vare sin personliga utstrålning och sin verbala förmåga har han klarat framträdandena briljant och glatt oss många gånger. Han har varit sig själv, och det är sannerligen inte det enklaste i sådana här sammanhang.

Nya lokaler på Läns museet

När Sällskapet tvingades lämna sina lokaler på Västra Mark 2003, hamnade vi i en besvärlig

situation. Vart skulle vi flytta? Övervåningen på hamnmagasinet vid Hamnplan stod ledig och var tänkbar, men många av oss kände att den inte riktigt passade. Då kom Rolf och Kurt Löfvenhaft på sin geniala idé. De visste att Länsmuseum hade dåligt utnyttjade utrymmen en halvtrappa ned i sin byggnad. De lokalerna passar oss utmärkt, sa de båda, och gick till museichefen Lars Skoghäll och framförde sitt budskap. Ibland mal byråkratins kvarnar snabbt, och redan följande dag var saken klar: Örebro Läns Idrottshistoriska Sällskap skulle flytta in på Länsmuseum, centralt beläget på Engelbrektsgratan. Den 31 mars 2004 skedde invigningen. Rolf menar att detta var den mest omvälvande händelsen under hans år som ordförande.

Utställningar

Allmänhetens intresse för Sällskapets verksamhet är knutet till utställningar på vårt museum, och

dessa är mycket viktiga, anser Rolf. Under åren på Länsmuseum har framför allt två utställningar lockat många besökare: om Orvar Bergmark 2005 och om Stig Blomqvist 2007. Orvar-utställningen var enastående, men även den om Stig Blomqvist rönt stort intresse. Örebroare har inte varit så intresserade av motorsport och inte heller Rolf, men utställningen var bra, och Stig gjorde med sitt "Mällsa-ursprung" och bibehållen dialekt ett mycket starkt intryck på Rolf.

Intresset finns kvar

När Rolf nu drar sig tillbaka från första parkett i Sällskapet, har han inget emot, att inte längre behöva sitta längst fram. "Men intresset för vårt Sällskap och idrotten lämnar jag inte," säger Rolf. "Är man som jag uppvuxen ett stenkast från Örnros Idrottsplats har man idrotten i blodet."

Lars Ehlin

Foto: Mikael Sundberg

Han var med redan då

- samtal med Thomas Eklund

Thomas var med för 25 år sen

Thomas Eklund förkroppsligar i många avseende historien om Örebro Läns Idrottshistoriska Sällskap. Han namn dyker upp här och där i annalerna, när något viktigt timat: Från händelserna för 25 år sedan 1985 till jubileumsutställningen, som just nu visas på vårt museum. Han är initiativtagaren till och mannen bakom den här utställningen.

13 mars 1985

Redan i tidernas begynnelse, d v s när vårt Sällskap bildades den 13 mars 1985, möter vi Thomas namn, då tillsammans med Lennart Nilssons och Stig Bergströms. Dessa hade inbjudit 20 personer till en träff för att bilda ett idrottshistoriskt sällskap. 18 kom, och min nyfikenhet kittlas av funderingar på vad de två som uteblev gjorde den kvällen. Antagligen har de ångrat sig gruvligt, för att de inte var med.

I den interimsstyrelse som valdes blev Henry Allard ordförande. Han åtog sig att hålla i ordförandeklubban, den här gången i ett annat sammanhang än som legendarisk talman i Sveriges Riksdag.

De formade vårt Sällskap

Thomas bedömer Allards insats för vårt Sällskap som mycket betydande. Allard hade en lång erfarenhet av föreningsarbete på många nivåer, han hade stor pondus, ett rikt kontaktnät och var entusiastisk för sin uppgift. Bland medarbetare och styrelsekamrater fanns Stig Bergström, Lennart Nilsson och Nils Hedman med rik kunskap och stor erfarenhet av föreningsliv. Dessutom ingick i kretsen två av Sveriges mest framstående sportjournalister, Ola Hellstrandh och Gunnar Åslund. Gunnar var bl a under en lång följd av år sekreterare och ansvarig för Sällskapets tidning.

Foto: Mikael Sundberg

Världsberömda gäster

Thomas har många minnen från Sällskapetets 25 år. Den utställning som han nu skapat ger mycken saklig information och många glimtar om vår verksamhet. Av de många världsstjärnor som varit våra gäster är Ingemar Johansson den internationellt sett mest ryktbare. Thomas minns även gärna en känslsam träff med Gunnar Nordahl år 1990.

Mest minnesvärd är dock festligheterna runt utställningen "Berättelsen om Orvar" den 13-14 april 2005, då Orvar hedrades av VM-kamraterna från 1958, bandykompisar och ledare med Lennart Johansson i spetsen. Det var minnesvärda dagar som började på Peter Flacks Nöjeskrogen och slutade dagen därpå med invigningen av Orvarutställningen. En unik person i svenskt idrottsliv fick på så sätt sin postuma hyllning.

Vitalitet och initiativkraft

Thomas var den yngste närvarande, när vårt Sällskap bildades 1985. Han var då 35 år gammal, men ännu, ett kvarts sekel senare, sprudlar han av vitalitet och initiativkraft ;det senaste uttrycket för detta är utställningen och skriften om ÖLIS 25 år. Sällskapet tackar.

Lars Ehlin

Värvad Södergren - en fullträff

Örebro SK:s värvning av Askersunds bandystjärna, Karl-Erik Södergren, i mitten på 50-talet blev en verklig fullträff. ÖSK fick i "Söder" en grovjobbare, en spelfördelare och en fruktad vänsterskytt. "Söders" aviga klubbfattning och luriga skott var en mardröm för både motståndarförsvar och målvakter. De skruvade skotten kunde gå var som helst i målet. Han blev en nyckelspelare för ÖSK:s framgångsrika bandylag på 50-talet.

Svårfångad askersundare

ÖSK fick dock jobb hårt för få "Söder" att skriva på övergångspapper. Det skedde i elfte timmen. "Söder" tvekade i det längsta. Vad skulle askersundarna säga? Flera klubbar före ÖSK hade försökt locka över honom utan att lyckats. På den tiden var bandyspelarna bundna vid ett visst övergångsdatum. Åke Engvall ansvarade för värvningen. Han var nere i Askersund och fick en påskrift bara några timmar före tolvslaget.

"Söder" bodde och jobbade i Askersund under hela sitt liv. Han fick utstå många elaka kommentarer för sin övergång. "Man lever bara en gång", var Söders kommentar till övergången.

Fyra mål i SM-final

Askersunds bandystjärna hade hunnit fylla 30 när han skrev på för ÖSK, så det var verkligen på tiden för honom att få spela i ett lag som tillhörde landets toppskikt. Tillsammans med Gösta "Stockis" Kihlgård bildade de en av landets farligaste vänstervingar. Förutom 14 landskamper blev höjdpunkten för "Söder", SM-finalen 1955 mot Edsbyn inför 27 000 tusen åskådare på Stockholms Stadion. ÖSK vann med 7-1, efter fyra mål av "Söder" - två i varje halvlek. Han medverkade i ytterligare fyra SM-finaler.

Tuff träning utan tränare

"Vi hade ingen tränare, utan bara en lagledare när vi var som bäst i ÖSK. Alla var etablerade spelare som viste vad som gällde för att hålla sig på topp. Träningarna med småburar var som vilken match som helst. Ibland var träningsmatcherna nästa viktigare än seriematcherna. Vi hade delat

Karl-Erik Södergren i Askersundströja.

upp i lag och det höll vi hårt på. Ingen ville byta lag om någon fattades i andra laget. Vi tränade upp snabbhet både i tanke och passningar. Och hårdheten. Det var hårda tag och ibland mycket grinigt. Alla ville vinna", berättade "Söder" för mej.

En självständig lirare

En av anledningarna till att "Söder" snabbt etablerade sig i ÖSK och blev en nyckelfigur i laget var hela hans sätt att vara. Han var varken imponerad av stjärnspelare i det egna laget eller hos motståndare. Han förklarade hur han ville att bandy skulle spelas, sedan fick det vara vem det ville.

"Söders" självständighet fick ÖSK-ledningen pröva på vid några tillfällen. "Söder" spelade ishockey för Hallsberg i trean samtidigt med sitt bandyspelande. ÖSK uppmanade honom att enbart satsa på bandyn, och sluta i Hallsberg. Men då kände inte ÖSK-ledningen sin duktige vänsterinner. Resultatet blev att han slutade med

bandy! Men ÖSK fick tänka om. De övertalade honom att fortsätta med bandyn efter några skrala matcher.

”Ingen ska styra över var jag ska spela och vilka sporter jag ska ägna mej åt”, var ”Söders” kommentar.

Vi pratades ofta vid. Han var inte särskilt road av nostalgi. Men han var vänlig. På senare år hann vi också med att spela fotboll och hockeybockey tillsammans i korplaget Jumbo. Men vi blev sällan Jumbo. ”Det är upp till dej om du vill skriva något om mitt bandyspelande”, sa han alltid till mej.

Mer intresserad av kompisar än bandy

Elektrikern Södergren berättade flera gånger för mej att han som ung inte var särskilt idrottsintresserad. Det var faktiskt tillfälligheter som gjorde att han började med bollsporterna.

”Skulle man träffa kompisar fick man gå ner till Alsen, en vik av Vättern, där alla spelade bandy. Och då blev det naturligt att även jag började spela. Jag började i IFK:s juniorlag 1938. Sedan 1941 var jag sedan bofast i IFK:s A-lag. Min första landskamp gjorde jag redan 1947”, upplyste han mej om.

Inte bara IFK och bandy

Fram till i början av 50-talet spelade ”Söder” för IFK. Laget skingrades och spelarna försvann till olika klubbar. ”Söder” valde att gå till Djurgården, där klubbkompisen Svante Eriksson fanns.

”De bästa spelarna försvann och jag ville inte i det läget heller stanna kvar i IFK”, förklarade ”Söder”.

I tre år fick Djurgården dra nytta av IFK-arnas bandykunnande, innan de återvände till Askersund. Det blev ett år för ”Söder” i de gamla klubbfärgerna innan han valde ÖSK.

”Söder” ordnade ibland någon biljett till matcher han skulle spela SM-finaler och landskamper. Minns att jag var med ”Söder” till Rocklunda i Västerås och en landskamp mot Sovjet 1959. Sverige förlorade med 8-2 men ”Söder” gjorde ändå ett av målen, så han behövde inte skämmas för den biljetten.

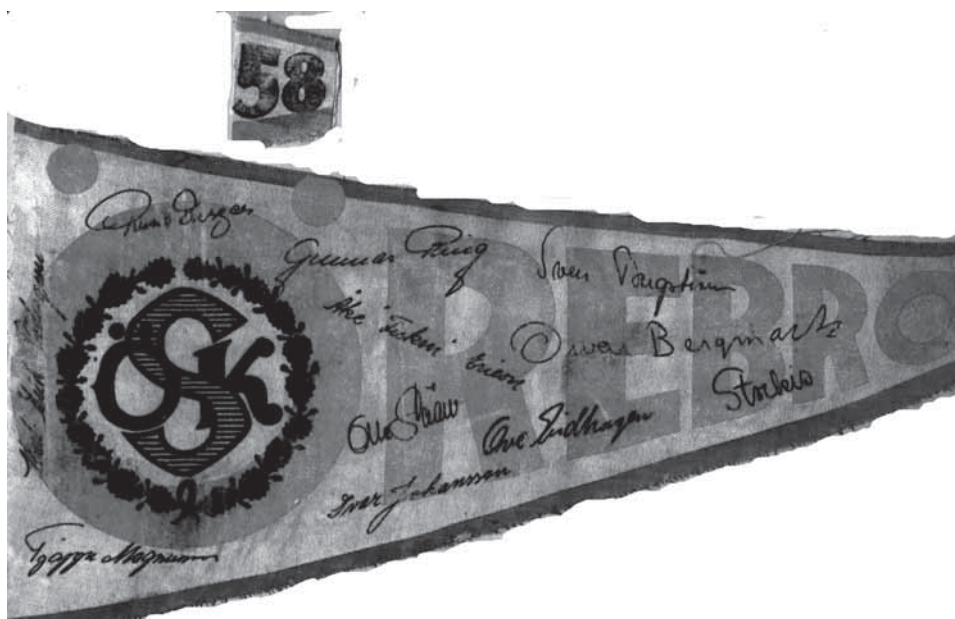
Lärde Björn spela fotboll

”Söder” avslutade sin bandykarriär i Askersund, först som spelare och sedan som tränare. Han var också en bra fotbollsspelare. Fram till 1950 spelade han för IFK, för att sedan fortsätta i Hallsberg i trean och fyran, tillsammans med blivande storstjärnan Björn Nordqvist.

”Det var jag som lärde honom allt”, skämtade ”Söder”, när fotbollslandslagets mittback kom på tal. Även i fotboll avslutade ”Söder” sin karriär i IFK, då i veteranlaget.

Karl-Erik Södergren avled 2003, 79 år gammal.

Ove Danielsson

Vimpel med alla ÖSK-spelarnas namn efter SM-vinst mot Edsbyn 1958.

Bengt Rehnvall

- en anonym stjärna

Trots framgångarna i långlöpning och i skidspåren förblev Mariedamssonen Bengt Rehnvall en av de mest anonyma toppidrottsmän länet haft. Bengt var blyg och tillbakadragen. Segrarna påverkade honom inte. Bengt gjorde aldrig stort väsen av sig, utan öppnade sig bara för människor han litade på och hade lärt känna.

Sensationell maratonmästare

Bengt Rehnvall gjorde stor sensation, när han vann SM i maraton 1954. I löpning tävlade han för IF Start, Örebro. Vid SM-tävlingarna satte han olympiske bronsmedaljören från Helsingfors OS 1952, Gustaf Jansson IF Göta, på plats med den näst bästa tiden (2.27,9) som noterats i loppets SM-historia. Och då sprang man ändå på bronsmedaljörens hemmavägar i Karlstad. Inte nog med att Gustaf förlorade mot Bengt. Lillebror Knut, som tävlade för IFK Likenäs, smet också förbi.

Priserna i garderoben

Bengt finns inte kvar i livet längre. Men jag träffade honom som journalist ett antal gånger i Önnabo, där han bodde så länge jag minns. Huset låg i kanten till Maredamsskogarna. Många fina priser som han fått förvarades i en garderob. Bengt var naturligtvis stolt över sina priser, men det gick inte att ha allt framme. Han tyckte inte om att putsa pokaler.

Långa distanser och terränglopp

Landets friidrottstränare klagade ibland över Bengts lite kantiga löpstil. Men han brydde sig inte om det. Stilen dög för att springa hem ett antal stora segrar. Bengt var seg och kunde hålla samma höga fart från start till mål. Men någon spurtare var han aldrig. Banlöpning var inget för honom. Det skulle vara längre distanser och terränglopp. Trots det tog han ändå hem ett DM-tecken på 10 000 meter. Bengt vann ytterligare ett antal DM-tecken, men det var utanför kolstybbsarenorna.

”Jag var helt självlärd och en ren träningsprodukt. På dagarna jobbade jag hårt i skogen. Träningen

Bengt Rehnvall - maratonmästare

fick jag sköta på kvällstid efter jobbet. Bara en gång var jag på ett träningsläger i förbundets regi”, berättade Bengt för mej.

Deltog i EM och NM

Efter SM-segern blev Bengt uttagen till EM i Bern 1954, där han blev tolv i maratonloppet. Året efter blev han åtta på nordiska mästerskapet i Danmark. Efter det loppet fick han problem med ryggen, något som satte sina spår livet ut. Han hade svårt att räta på ryggen de sista åren i sitt liv.

”Jag blev aldrig riktigt bra efter loppet i Danmark. Det knäckte till i ryggen under loppet”, berättade Bengt.

Skogens son trogen sin hembygd

Skogens son Rehnvall stannande kvar i hembygden i hela sitt liv. Men ibland ångrade han ett nej tack till en plats i en sportaffär i Örebro, som IF Start hade ordnat åt honom. Bengt vågade inte sadla om från skogen till affärlivet. Det var ett allt för stort steg.

NA-NT:s guldlocka

Bengt var också en mycket duktig skidåkare, där han tävlade för IFK Askersund. I klubbens skidstall ingick också bland andra Per-Olof Lundin och "Lapp-Anders" Karlsson. Den senare var under många år mycket aktiv i Idrottshistoriska Sällskapets verksamhet. Bengt vann många lokala lopp, bland annat Tivedsloppet, med mål och start i Askersund. Sin största skidframgång noterade han dock i Vasaloppet i mitten på 50-talet, då han blev 38:a. Jerring nämnde hans namn flera gånger i radiosändningen. Det var han lite stolt över, liksom SM-segern i maraton och NA-NT:s guldlocka, som han fick 1954 för länets bästa idrottsprestation.

En stor och tillbakadragen idrottsman

Idrottsintresset höll sig livet ut. Han följde med vad som hände i tidningar, radio och TV. Bengt var också intresserad av Idrottshistoriska Sällskapets verksamhet. Han ringde ibland till mej och ville göra sällskap in till sällskapets träffar och kanske träffa gamla löparvänner. Men han ångrade sig alltid i sista minuten. Motivet var alltid "att jag har inget att ta på mej". Lika många gånger förklarade jag att det inte var någon i sällskapet som brydde sig om klädselen på träffarna. Och då ska man komma

ihåg att Bengt alltid var välklädd och proper, så han hade inget att skämmas över.

Hur som helst var han en stor idrottsman, men lite ensam och tillbakadragen.

Ove Danielsson

Bengt Rehnvall - Vasaloppsåkare

	DEN GODA MATEN	ICA Supermarket	City Krämaren
	till vardag och fest	ICA Supermarket	Parken Brunnsparken
	hittar du hos oss!	ICA nära	Eko Mellringe
ALLA DAGAR 7-22!			

Björn Nordqvist - Hallsbergs store fotbollsson

Idrottsparken Björns andra hem

Idrottsparken i Hallsberg var fotbollsstjärnan Björn Nordqvists andra hem under uppväxten i samhället. Det var bara idrott som gällde, såväl sommar som vinter. Fotbollen tog all tid på sommaren. Vintertid var det ishockey för hemmaklubben IFK och bandy för Sannahed.

- Vi bodde i en lägenhet inte alls långt från idrottsparken, när jag växte upp. Det var pappa Göte, mamma Siri och jag som enda barnet. Jag var på idrottsplatsen från morgon till sena kvällen med mina kompisar. Direkt efter skolan träffades vi på IP för att dela lag, berättar Björn.

Pappa Göte var en gång i tiden en av distriktets stora fotbollspelare. Både mamma och pappa är döda, så banden med Hallsberg är mycket tunna i dag. Mamma Siri flyttade till Kungälv de sista åren, där Björn och fru Camilla bor sedan många år tillbaka.

Tidig A-lagsdebut

- I mitten på 50-talet byggde mina föräldrar hus vid Kårstahult. Det var ett egnahemsområde. Det

blev lite längre till idrottsplatsen, men annars rullade det på som vanligt med idrotten. Jag kom tidigt med i Hallsbergs A-lag i fotboll i division 4. Tror jag var 15 år. Minns att pappa och mamma tyckte jag var alldeles för tunn och liten, när det blev dags att ta steget från pojklaget till juniorlaget. I pojklaget spelade vi med gymnastikskor, men i juniorlaget var det fotbollsskor som gällde. Alla som är fotbollsintresserade vet hur de gamla skorna såg ut, stenhårda med långa dobbar. Mamma och pappa var rädda för att jag skulle bli sparkad och skadad. Men det gick över.

IFK Norrköping men inte ÖSK

Björn var bara 17 år, när han flyttade till Norrköping och IFK Norrköping. Örebro SK var då som nu storklubben i distriktet. Många har ställt sig frågan, varför Björn aldrig hamnade i ÖSK i fotboll. Svaret är mycket enkelt. Han fick aldrig något erbjudande i fotboll.

- Orvar Bergmark ringde hem våren 1960 och frågade, om jag ville spela bandy i ÖSK. Fotboll var aldrig aktuellt. De tyckte förmodligen, att jag inte var nog bra. Det hade säkert blivit ÖSK i bandy,

om inte IFK Norrköping hört av sig senare på året, avslöjar Björn, som aldrig ångrat att det blev östgötaklubben.

Björn tycker att tillfälligheter alltid har spelat en stor roll i hans liv, och naturligtvis också talangen för idrott.

- Anledningen till att det blev Norrköping var att Hallsberg hade ett SJ-lag precis som Norrköping. De som jobbade där fick ta med en släkting i laget.

IFK Norrköping 1962. Björn Nordqvist sittande längst till höger i undre raden.

Pappa tog med mej. Vi möte Norrköping, och en liten tid därefter ringde folk från klubben och ville, att jag skulle skriva på. De hade väl upptäckt någontal hos mej. Klart att jag kände mej väldigt hedrad. På den tiden var det jobb och bostad som gällde vid övergångar. Det var ett mycket stort steg för mej, som inte hade varit längre än till Stockholm tidigare. Pappa och jag brukade åka och titta på SM-finalerna i bandy. Som SJ-arbetare hade han gratisresor på tåget.

IFK Hallsberg tog sig upp i trean säsongen 1959. Det stod mellan Vretstorp och IFK. Här är laget som vann serien. Stående fr.v: lagledaren Henry Sigfridsson, Kurt Harrysson, Torsten Nilsson, Lars Hagberg, Lars Johansson, Karl-Erik Södergren (bandystjärna i Örebro SK), Nils Nordin och tränaren Erik "Mulle" Holmqvist, samt skadade Rolf Spennare. Knästående Björn Nordqvist, Viking Mårtensson, Roland Haraldsson, Bengt Gunnarsson och Håkan Johansson.

VM-hjältar på Hallsbergs station

- Stjärnspelarna i Norrköping hade jag bara läst om. Minns att vi var uppe vid järnvägen i Hallsberg 1958, när landslaget var på väg från Göteborg till VM-finalen i Stockholm mot Brasilien. Då fick jag se en glimt av några som jag senare skulle spela ihop med. Tänk dej själv att komma in ett omklädningsrum, där det satt storheter som "Zamora", "Bajdoff, och Örjan Martinsson - spelare som jag bara hade läst om. Man kunde bli nervös för mindre, minns Björn.

Min första resa med Norrköping var till Olympia i Helsingborg. Jag var reserv på läktaren. Men bara att få åka med laget och bo på hotell var stort för mej, som nästan aldrig hade lämnat Hallsberg.

115 landskamper

Björns meritlista är lång. Det hann bli 115 A-landskamper mellan 1963-78. Förutom allsvenskt spel i Norrköping representerade han också IFK Göteborg och Örgryte IS. Han har också varit proffs i Holland och USA. Björn spelade också allsvensk bandy för Katrineholms SK i fem säsonger.

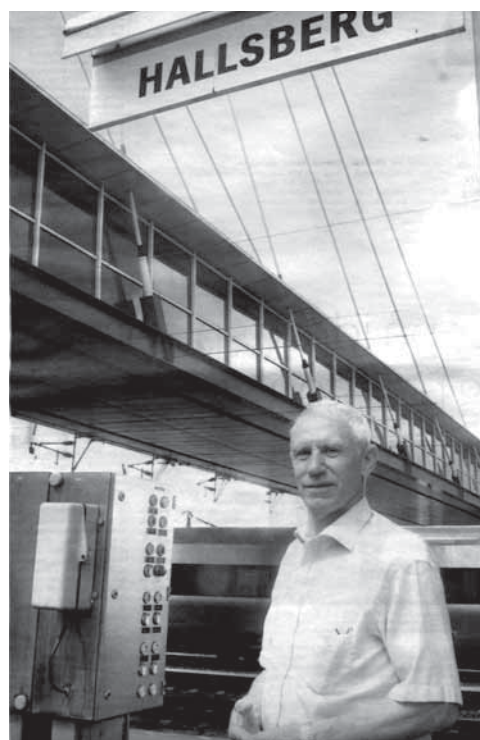
Idag är Björn, 67, pensionär. Under många år arbetade han för Svenska Spel.

- Nu ska jag ta hand om huset. Det har inte blivit så mycket med det under de senaste tretton åren. Och

så fordras det inte så mycket jobb i den här åldern, det vet väl du, påpekar Björn, som är årsbarn med undertecknad.

Och det är väl bara att hålla med Björn.

Ove Danielsson

Björn Nordqvist på en järnvägsstation i Hallsberg

Sveriges första idrottstävling?

Tyvär - Örebro var inte först

I boken *Örebro som det var förr* kan man läsa att Örebro arbetareförening arrangerade idrottstävlingar på Stora holmen den 26 augusti 1883. ”Det torde ha varit de första av någon förening anordnade offentliga idrottslekar som ägt rum i vårt land.” Formuleringen tyder på att man har haft Erik Lindorms bok *Oskar II och hans tid* som källa. Tyvär är det inte sant!

Olympiska spel i Ramlösa

Redan 1792-1794 anordnades på privat initiativ några idrottstävlingar i Falun. Där tävlades i simning, löpning och kast. Men tävlingarna fick inga efterföljare, och vi får gå till 1834 och 1836 för att finna andra tidiga tävlingar. Då genomfördes vad man kallade ”olympiska spel” i Ramlösa utanför Helsingborg. Inte heller dessa tävlingar, som omfattade brottning, olika löpningar och hopp, fick några fortsättningar.

Viktor Balck och Sanna hed

Ett tredje exempel på tävlingar före 1883, bekanta för många idrottsintresserade närkingar, är tävlingarna på exercisfältet Sanna hed. Inspiratör var Viktor Balck, ”den svenska idrottens fader”, som varit i England och upplevt hur tävlingsidrott bedrevs där. 1881 ägde den första tävlingen rum och grenarna var brottning, dragkamp, löpningar med eller utan hinder, hopp och gång med gevär och full packning. Priser delades ut i form av silverpokaler och pengar, mellan fem och tio kronor. Tävlingarna, som pågick fram till 1885, arrangerades av Närkes regementes idrottsförening och deltagarna var både militärer av olika grader och civilpersoner.

Idrottsfest på Stora holmen

Nu till tävlingarna 26 augusti 1883, som alltså inte var Sveriges men sannolikt Örebros första. Bakom arrangemanget stod ingen idrottsförening – bortsett

Kägelbanan på Stora holmen. Foto: Erik Sjöqvist

från en mindre bollklubb fanns ingen sådan i Örebro vid den här tiden – utan tävlingarna organiserades, som nämnts, av Örebro arbetareförening. Arbetareföreningar hade växt upp på olika håll i Sverige under 1860 talet. De hade som medlemmar såväl arbetsgivare som tjänstemän, hantverkare och fabriksarbetare. Deras syfte var att i liberal anda höja medlemmarnas allmänbildning och intressera dem för en skötsam livsstil. De var vana vid att arrangera bildningsverksamhet men även fester, ofta då under sommartid. Nu skulle alltså Örebroföreningen ordna en lokal idrottsfest.

2000 såg ”kroppsöfningar i det fria”

Platsen för denna var tämligen given, Stora holmen. Där hade under många år bjudits på musik, dans, tivoli, akrobatik och lekar som säcklöpning och stångklättring. Där fanns också en kugelbana och restaurang. Arbetareföreningens styrelse beslutade redan i juni att ”låta trycka 1000 st 50 öres biljetter och 2000 25 öres dito samtliga med program”. Det kan tyckas vara en djärv satsning med tanke på att Örebro vid den här tiden endast hade cirka 8.000 invånare. Men två dagar före tävlingarna fick man fin draghjälp av *Nerikes Allehanda* som skrev:

Folkfesten i Stora holmen om söndag lofvar att blifva intressant. Programmet öfver lekarne, hvilka ledes af fanjunkaren Hedberg, upptager i hufvudsak samma nummer, som förekommo vid täfvlingsarna å Sanna hed midsommardagen. Det ser af det allmänna intresset för denna af arbetareföreningen ordnade folkfest ut, som om dessa lekar vid exercisplatserne börjat verka i den riktning, för hvilken de äro ämnade: att återupplifva den nästan utdöda kärleken till kroppsöfningar i det fria, brottning, hoppning, språng och dyligt.

Nu kom det drygt 2.000 åskådare för att bevittna tävlingar i löpning 150 m, hinderlöpning 150 m, ämbarlöpning 100 m (löparna sprang med ett ämbar vatten på huvudet!), stavsprång, brottning och dragkamp.

2,10 m i stavsprång och sen ”ett godt bord”

Dagen efter kom tävlingsreferatet i *Nerikes Allehanda*. Där konstaterade man att stavsprången ”voro ovanligt vackra” – det högsta var 2.10 m – och att dragkampen och brottningen var det intressantaste. Beträffande brottningen skrev tidningen:

Efter första försökskampen återstodo fyra unga kraftige karlar. Af dessa skulle två blifva pristagare. Det blef en het kamp med kraftiga tag, så kraftiga, att spännremmarna icke hölle. Efter åtskilliga ”tag” hade emellertid bröderne Gustafsson, stenhuggare, besegrat sina motståndare. Det återstod alltså blott för den ene af dem att besegra den andre.

Så kom avslutningen på detta tidiga idrottsreportage: ”Festen slöts med ett trefligt och frispråkigt samkväm vid ett godt bord uppe å värdshusets veranda.”

Lars Wolf

Källor

Blom, K. Arne & Lindroth, Jan, *Idrottens historia. Från antika arenor till modern massrörelse* (1995).
Krigsmakt och bygd. Närkes militärhistoria. Del II. (1997).
Lindorm, Erik, *Oskar II och hans tid. En bokfilm* (1934).
Nilsson, Alvar, *Örebro Arbetareförening 100 år 1872-1972* (1972).
Åslund, Gunnar, *Idrott att minnas från Örebro län* (1995)
Örebro som det var förr. En krönika i 170 bilder (1963).

Medalj igen!

För tredje året i rad har Länsförsäkringar Sverige mest nöjda bolånekunder.

Enligt svenskt Kvalitetsindex (SKI) www.lfbergslagen.se

Holmen runt

Av Arne Upling

*Sensommarkväll
folkfest för tusental
stränderna kring
simmare i mängd
vid Laxbrostugan
kaféet blev klädhytt
Örebro Simsällskap
och Karlslund
simklubbarna då
simmarnamn
och de som tävlade
en gång om året
och visst minns vi
Sture Swedberg
flerfaldig vinnare
och Stockis
Gösta Kihlgård
som vann i vatten
rinnande
och på fruset
Doris Ek
Åke Lundsten
”Dadda” Molin
Erik Lindforss
oldboysvinnare
det var en fest
för dem som tävlade
för hela stan*

Dikten är hämtad ur Arne Uplings
diktsamling ”Eyravallen ligger i
Örebro”.

Orientering

- en svensk världssport

Almby gjorde orientering till allmän egendom

Två idrottsföreningar har till viss del präglat mitt liv. I båda är det nu 60 års medlemskap, som förstås gett minnen: Aktiv idrott i Örebro Kanot Förening (ÖKF) och kamratumgänge allmänt i Almby IK-Örebro (AIK), bör tilläggas. Den sistnämnda föreningen har varit riksledande i det som gjort orientering till allmän egendom.

Det började med "5-dagars" 1979, som förde sporten till en gigantisk familjeangelägenhet, och fortsätter nu 2010 som O-ringen, när Örebro och Närke åter under en vecka kommer att domineras av orienterare i åldern 7 till 100 år båda gångerna med cirka 15000 tävlande. Och bakom varje tävlande finns ett stort antal familjesupporters.

Sverige världsdominant

Sverige är alltså en världsdominant i bredden på en sport, som även fostrat en del elitidrottare av båda könen och även världsmästare i den idrott, som för 60 år sedan var svensk och knappast nordisk. Naturligtvis skulle många personer från vårt område vara värdiga en presentation och därmed många från "min klubb" Almby IK, som genom Rolf Gunnarsson blev landets första och då omdiskuterade "proffsklubb" i orientering. 1979 räddade han och Almby 5-dagars efter en arrangörskris.

Olle Björklund - förste nordiske mästaren

Men jag väljer att namnge den förste nordiske mästaren (inofficiellt) i orientering, Olle Björklund, IF Start, som vann den titeln 1948, och det gav honom förstås ett livslångt elitnamn och Örebro län en höjd idrottsstatus. Olle Björklund hade den järnfysik, som alla utövare av riktigt fysiska idrotter har.

Vid sidan av eller jämtes med orienteringen var Olle en elitskidåkare, och då vet alla vad jag menar med fysik. På Olles tid var länet i rikstopp på skidor med Hällefors' Curt Löfgren, Arne Eriksson och Sakari Virtanen från Garphyttan och Frövi i lag som

Olle Björklund, Start, inofficiell nordisk mästare 1948 då han vann nordiska 4-landskampen.

Vasaloppsstjärnor. Olle Björklund var Kilsbergsson, som hamnade i Örebro och Start.

Bröderna Gunnarsson

Kring 5-dagars 1979 och O-Ringen i år har Rolf Gunnarsson nämnts, men han och brodern Rune bör också uppmärksammas som utövande idrottsmän. De är båda orienterare av hög klass men också kraftkarlar som båda åkt Sverigeloppet Haparanda-Ystad med framgång. När Rune Gunnarsson deltog i det första Sverigeloppet, blev han "proffsavstängd" i orientering för att ha mottagit penningpris av arrangören Huskvarna.

Så var det då - en stark kontrast mot dagens idrottselit, och Rune Gunnarsson är veterligt den ende orienteraren som drabbats. Han slutade då med orientering.

Arne Upling

Ervalla SK - en genuin landsbygdsklubb fyller 75 år

I Ervalla har det spelats fotboll sedan 1:a världskrigets dagar. I mer organiserad form blev det 1920, då man för första gången uppträdde som lag med egna rödsvarta tröjor. De lag man mötte kom från Avdala, Järle, Klynsna och från andra mer eller mindre sammanhållna konstellationer i bygden.

Ervalla SK:s födelse 1935

Karl Fredrik Graflund, dynamisk ordförande i Örebro SK sedan 1912, hade sommarstuga i Ervalla. Han var med och stöttade och hjälpte de unga i Ervalla som önskade utöva idrott i mer organiserad form. Den 7 mars 1935 bildades Ervalla SK vid ett möte på Ervalla station. Från början bestod klubben av sektioner för fotboll, bandy och skidor.

Från Dyltaängarna till Lyckevallen

De första åren spelades fotboll på mer eller mindre "tillfälliga" planer, som de så kallade Dyltaängarna

väster om Frans Karlssons handelsbod i Södra Dylta eller en plan vid Jyxtatorp. Så småningom flyttades fotbollen till Nyvallagärdet söder om den nuvarande Idrottsplatsen, och 1939 var det så dags att ta steget vidare till det som kom att bli Lyckevallen. Namnet kom från fastighetens beteckning Lycke.

Bland de spelare som utmärkte sig under de tidiga åren kan nämnas den eminente målvakten Sune Modigh, vilken dock så småningom flyttade till Frövi IK som då spelade i div. 3. Han blev med tiden mycket framgångsrik domare i såväl fotboll som bandy med bl.a. 50 allsvenska matcher.

Resor på Mårdhs lastbilsflak

Av naturliga skäl var det svårare att spela bandy under ordnade förhållanden. Tidigt på höstarna gavs det ofta tillfälle till isträning och till några matcher på Ervallaängarna. Avdalaskogen med Gruvkärret samt tegeldammarna i Torpa var alternativa

lösningar. Under första delen av 1950-talet färdades man till och från matcher på flaket till Rune Mårdhs lastbil. Var det riktigt kallt ställde man upp en masonitkur på lastflaket, under vilken passagerarna sökte skydd mot naturens element.

Pingis i stationshuset

Den 28/2 1946 beslutade årsmötet att en sektion för bordtennis skulle bildas. Så skedde med Sigvard Gustafsson, Alvar Jansson och Rune Nygren i ledningen. Vinden på Ervalla station blev den första tränings- och matchlokalen. Den växte man snart ur och flyttade till C-G Lindstedts verkstad. I den nybyggda lokalen fanns ingen värme, men ej heller någon termometer. Förmodligen höll sig ”spadviftarna” varma med entusiasm och kämpaglöd. I denna rätt primitiva bordtennisarena hölls vintern 1946-1947 ett stort klubbmästerskap med inte mindre än 23 deltagare slogs om äran att bli klubbmästare. Sigvard Gustafsson stod som segrare.

Ervallaängarna blev Lyckevallen

Med 15 kronor i klubbens kassa vågade sig representanter för styrelsen till godsägaren Gustaf Gustafsson med en förfrågan om att få köpa en bit mark. Gustaf Gustafsson, i bygden känd under benämningen ”3 gånger Gustaf”, var ägare till Ervalla Gård. Han var en vänlig man som vågade tro på ungdomen. Han ordnade så klubben fick köpa erforderlig mark för 4 000 kronor. Amortering skulle ske med 200 kronor per år och räntan sattes till 3 %. De som från klubbens sida deltog i förhandlingarna antas ha varit Georg och Gösta Larsson, Alvar Jansson och Uno Erhagen. Det var inte alltid klubben kunde få fram medel till vare sig ränta eller amortering, men räntan efterskänktes ofta och knep det med kontanter till den årliga amorteringen fick man skjuta på den till ”bättre tider”.

Så började slitet med anläggningen av den första fotbollsplanen. Medlemmarna röjde mark och dränerade för hand. Surt och besvärligt var det där i kanten av Ervallaängarna. Tidigt började man även att anlägga bodar för upplag och ombyte samt en ordentlig dansbana, vilken kom att betyda mycket för klubbens bestånd och fortlevnad. Under åren

1939-1945 var de idrottsliga aktiviteterna starkt begränsade, då flertalet av klubbens aktiva låg ute i fält för att försvara landets gränser. Dock lyckades man genomföra danstillställningar i stort sett varje veckoslut under sommarhalvåret.

Dessutom presenterade man en rad revy- och teaterföreställningar i klubbens regi. Detta ledde fram till ett ekonomiskt klipp för ESK 1945, då klubben fick tillbaka 900 kronor av inbetald nöjesskatt. I dag skulle denna summa ha motsvarat drygt 100 000 kronor.

Trotjänare i klubben

Lennart Ohlsson, för senare årgångar kanske mest känd som ”MR LILLÅNS IF”, blev medlem i ESK 1939. Han var då 17 år gammal. Efter fullgjord militärtjänst 1945 tog han plats i klubbens representationslag i fotboll. Hela 16 år blev det i A-laget. Därefter fortsatte bollrullandet ytterligare ett antal år och gavs inte upp förrän 40-årsstrecket passerats med råge. 1949 tog Lennart plats i ESK:s styrelse som ung sekreterare. Då leddes klubben av Rune Bååt som ordförande, Lennart Ohlsson som sekreterare och Rolf Låth förmodligen som kassör. Lennart behöll posten som sekreterare t o m 1960, varefter han tog posten som ordförande åren 1961-1967.

Med hjälp av Lennart Ohlssons goda minne har det så här långt gått att rekapitulera Ervalla SK:s första 30 år. Åren efter 1960-talet får vi återkomma till. De är lättare att följa genom betydligt bättre dokumentation. Dock visar denna beskrivning av en idrottsförenings framväxt ute på rena landsbygden, hur långt det går att komma med okuvlig entusiasm och vilja att skapa något gott för ungdomen och dess fostran.

Ervalla SK är fortfarande en framgångsrik klubb med ett omfattande ungdomsarbete. Fotbollen dominerar som alltid. Representationslaget finns sedan ett par år tillbaka i div. 4, medan ett ”talanglag” kämpar på i div. 6.

En hyllning är klubben sannerligen värd under jubileumsåret liksom alla de ideellt arbetande människor som nu bidrar till att hålla liv i Ervalla SK.

Bertil Cajdert

Fotbollen - en miljardindustri

Två fotbollstänkare

Det är reklampengar och det växande tv-mediet som förvandlat toppfotbollen till en miljardindustri med produktplacering som specialitet. Fotbollsspelare i världsklass är i dag att jämföra med filmindustrins megastars. Mediet har därtill ett avgörande inflytande på fotbollens vecko- och årsrytm.

Men kan tv-mediet i sig påverka fotbollen som spel till det sämre?

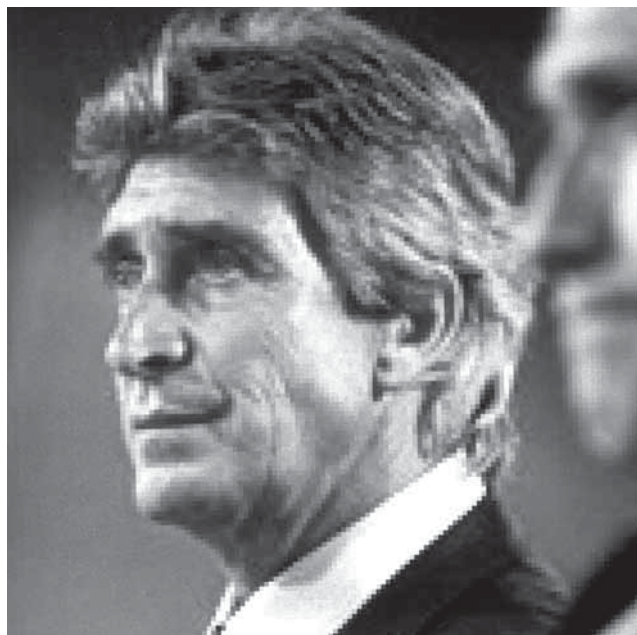
Det tror två av fotbollens moderna tänkare och teoretiker, italienaren Arrigo Sacchi och argentinaren Jorge Valdano. Sacchi är en calcions kultfigur som har tränat bland annat Milan och varit italiensk förbundskapten. Jorge Valdano är inte bara världsmästare för Argentina 1986 utan har tre ligamästerskap som spelare i Real Madrid, där han också varit sportchef. Han är dessutom journalist och författare.

Arrigo Sacchi

Egotrippade spelare

Den motsättning som framför allt Sacchi ser är att moderna spelare utvecklas till alltmer egotrippade specialister, som inte vill underkasta sig lagspelet. Det har enligt Sacchi lett till att utvecklingen av fotbollstaktiken stagnerat till förfång för lagspelet. För honom är målet för all taktik att mångfaldiga spelarnas färdigheter exponentiellt. Det ökande antalet matcher gör att man roterar spelarna i truppen. Det är inte bra för lagspelet.

Jorge Valdano

Det måste hända saker

Tv-mediet kräver action, snabbhet och ögongodis i form av flashiga shownummer, där skickligheten är till för sin egen skull. Det måste hända saker hela tiden, annars byter tittarna kanal.

I mediets natur ligger också snuttifieringen. Expertkommentarer ska samsas om utrymmet med reklamslag. Det är highlights och snabba ryck som gäller.

Det ger förtur till mål, missar och toktacklingar. Mera sällan finns det tid till mer djupgående analyser, där också briljanta insatser i speluppbyggnaden och ospektakulära men skickliga lagspelare uppmärksammas efter förtjänst.

Fotbollen behöver pauser

Valdano ser en utveckling mot ett spel som blir alltmer intensivt utan att kvaliteten höjs. Snabbhet för tv:s skull. För honom behöver fotbollen pauser precis som musiken.

Kanske är det så att tv-mediet, det absurda pengaflödet och det närsynta fokuserandet på megastjärnornas liv och leverne, också utanför planen förändrar vårt sätt att uppfatta fotboll. Lagspelet har hamnat utanför fokus.

Dixie Ericson

En skönare tillvaro med en torr krypgrund

Boka
besiktning
till kampanj-
pris!*

FAKTUM ÄR ATT VAR TREDJE VILLA med krypgrund har problem med fukt, mögel, svampar och bakterier. Just nu erbjuder vi besiktning till kampanjpris – endast 500 kr inkl. moms (ord. pris 2000 kr) – om du bokar innan 31 oktober 2007.

Passa på att boka din besiktning
till kampanjpris på www.anticimex.se
eller ring oss på 019-25 10 60

 Anticimex®
ATT FÖREBYGGA OCH SKYDDA

SISU
Idrottsutbildarna

RÖHNISCH
women only

"Både ekonomi och prestanda"

NETTOKÖP

Kungsgatan 19. ÖREBRO
Tel 019-13 35 12 www.nettokop.com
Vard. 10-18, Lörd 10-16

Nu finns vi även på Aspholmen
Radiatorvägen 2, tel 019-12 22 90
vard 10-19, lör 10-16, sön 11-16

hemma
FACKBUTIKER FÖR HEM - KÖK - TVÄTT

Funderar du på att flytta?

Anmäl dig på Hyrestorget!

Anmäl dig redan idag på Hyrestorget och samla köpoäng. De kan vara bra att ha den dag du vill byta bostad.

Villa eller lägenhet, balkong eller uteplats, högt upp eller nära marken, på landet eller i city...

Bland våra 23 000 bostäder finns säkert något som passar dig och din familj.

Välkommen!

www.obo.se

ÖrebroBostäder AB
Krämartorget
Telefon 019-19 42 00

öBo
Hem för dig

LÄNSGÅRDEN

– en värd för alla!

Länsgården Fastigheter AB

Telefon 019-602 39 70
e-post: info@lansgarden.se
www.lansgarden.se

Arbesko skyddsskor - mycket mer än bara skydds- funktioner!

Arbeskos heltäckande sortiment av skyddsskor erbjuder det mesta inom stötupptagning, ventilation, slitstyrka och bekvämlighet.

Allt för att göra din arbetsdag så behaglig som möjligt. Upptäck skillnaden!

Finns hos återförsäljare över hela landet. Utvecklas och tillverkas av Arbesko AB. Tfn 019-30 66 00.

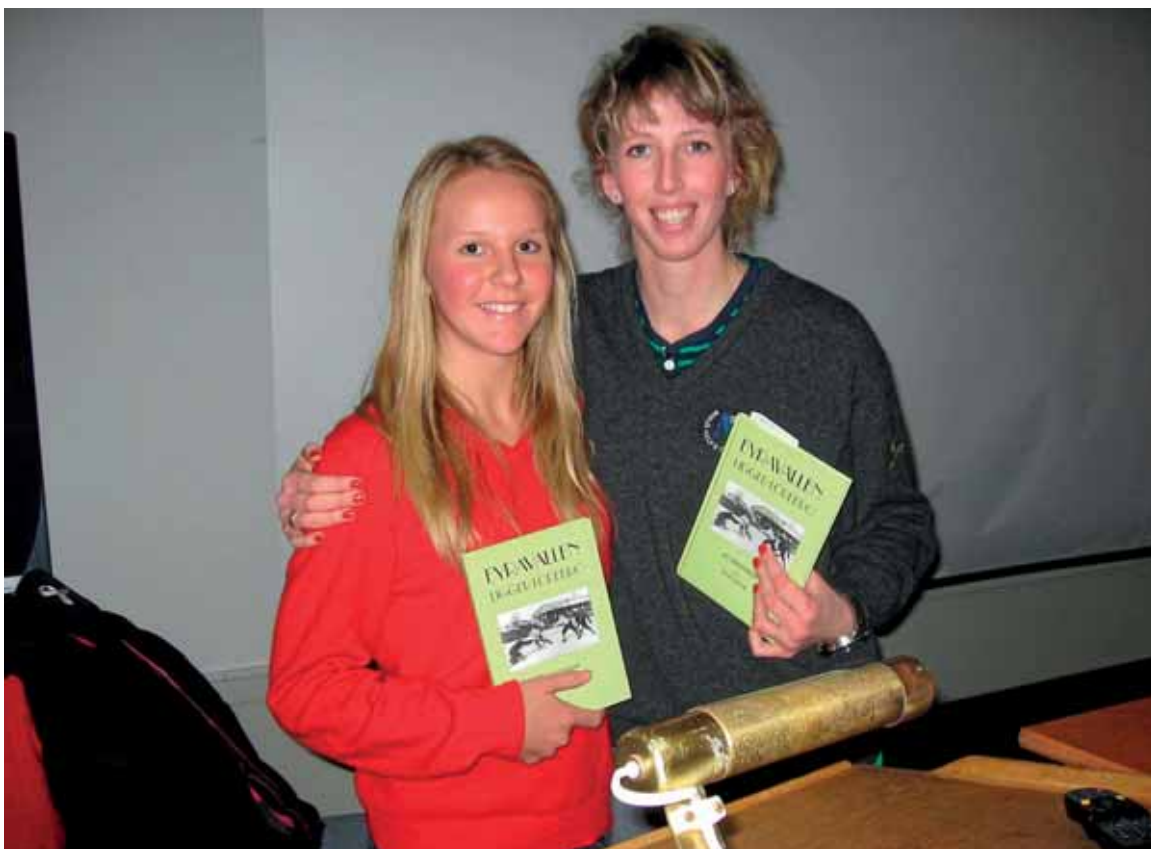

MODELL 355

 ARBESKO
MAKES A DIFFERENCE
www.arbesko.se

En av Sällskapets grundare - 93-årige boxningsoraklet Carl-Eric Lindblad.

Caféträff med sving

Först ut vid vårens caféprogram var två landslagsmeriterade golftjejer, Emelie Lundström och Anna Dahlberg-Söderström. I ord och bild berättade de om sina golfkarriärer. Ett 70-tal mycket uppskattande åhörare önskade dem LYCKA TILL. /SAA

Tack vare Kurt Löfvenhaft och Rolf Hallgren fick vårt Sällskap lokaler på
ÖREBRO LÄNS MUSEUM.
Invigningen skedde den 31 mars 2004.

BESÖK VÅR HEMSIDA!

Den ger information om Sällskapets alla aktiviteter.

Adressen är:

www.olis.nu

